

Ģimenes ārsta loma vardarbības
atpazīšanā un atbalsta cietušajām
sniegšanā.

Gundars Kuklis, ģimenes ārsts,
Latvijas Lauku Ģimenes ārstu
asociācija

Cilvēks= ķermenis + emocijas

Ģimenes ārsta loma vardarbības atpazīšanā:

- Ar empātisku attieksmi (“Kā Jūs jūtaties?”)
izturēties pret pacientu
- Konstatējot iespējamās vardarbības sekas, pēc
iespējas rūpīgāk to piefiksēt medicīniskajā
dokumentācijā.

Vardarbības fiziskās pazīmes:

- Fiziskās un garīgās veselības pasliktināšanās , emocionālie traucējumi.
- Nesakritības starp iegūtajām traumām un cietušās pastāstīto.
- Daļēji sadzijuši iepriekšējie bojājumi..

Vardarbības fiziskās pazīmes:

- Bieži dažādu ārstu apmeklējumi.
- Zilumi ādā, gļotādās.
- Nepietiekama mutes dobuma kopšana.
Trūkstoši zobi.
- Higiēnas noteikumu neievērošana

Vardarbības fiziskās pazīmes:

- Pārmērīga vai nepietiekama ārstēšanās.
 - Svara zudums, dehidratācija (atūdeņošanās)
 - Kaulu vai mīksto audu bojājumi .
- Nerūpēšanās par ārējo izskatu(nekopti mati, nagi).

Vardarbības psiholoģiskās pazīmes:

- Bailes, trauksme.

- Uzbudinājums, depresija,

- Autisms, anoreksija un bulīmija, alkohols, narkotikas, bezmiegs, neizlēmība, bieži raudāšana.

Vardarbības psiholoģiskās pazīmes:

-Izvairīšanās no acu kontaktu.

-Nelīdzsvarota uzvedība.

-Pašnāvības domas, draudi to veikt vai esoša pašnāvības veikšanas epizode.

Vardarbības seksuālās pazīmes:

Dzimumorgānu saskārumi vai plīsumi.

Slimības, ko pārnes dzimumkontakta ceļā.

Aborti.

Nedzīvi dzimuši bērni.

Grūtniecības.

Priekšlaicīgas dzemdības.

Nepietiekošs svars jaundzimušajiem.

Triāde:
nervozitāte-
trauksme –
depresija

Trauksme:

- **Psihiskie**

- bailes

- nomāktība

- draudoša briesmu nojauta

- stiprs iekšējs sasprindzinājums

- apgrūtināta aizmigšana

- uzbudinājums

Trauksme:

- **Somatiskie autonomie**

- Trīcēšana, tirpšanas sajūta

- svīšana

- sirdsklauves

- reibonis, sausums mutē

- hiperventilācija (elpošanas grūtības)

- biežāka urinēšana

- vēdera un muskuļu sāpes

Depresija:

- **Pamatpazīmes-**
 - pazemināts garastāvoklis lielāko dienas daļu bez noteikta iemesla
 - pazeminātas intereses un spēja izjust prieku
 - nogurdināmība, enerģijas trūkums

Depresija:

- Depresijas papildu simptomi:
 - pašapsūdzības domas, neadekvāta vainas sajūta
 - pazemināts pašnovērtējums
 - suicidālas domas vai uzvedība
 - neizlēmība, grūtības plānot vai koncentrēties
 - slikta apetīte
 - jebkādi miega traucējumi
 - kustību pārlietu aktivitāte vai kavēšana

Depresija un trauksme bieži norit kopā.

**Depresiju var maskēt trauksmes
simptomi!!!**

**Trauksme palielina pašnāvību
risku depresiju pacientiem.**

Ģimenes ārsta loma atbalsta cietušajām sniegšanā.

- Zināt izmaiņas normatīvajos aktos ar mērķi labāk aizsargāt no vardarbības ģimenē cietušās personas un no vardarbības cietušās sievietes
- Zināt un ieteikt cietušajai palīdzības iespējas policijā, sociālajā dienestā , bāriņtiesā.

- Izmaiņas 2011.gadā:
- - Grozījumi **Ārstniecības likumā**, papildinot to ar 56.¹ pantu:
- *(1) Ja ārstniecības iestāde sniedz palīdzību pacientam un ir pamats uzskatīt, ka patients cietis no vardarbības, ārstniecības iestāde nekavējoties, bet ne vēlāk kā 12 stundu laikā paziņo par to Valsts policijai.*

- - Grozījumi **Ārstniecības likumā**, papildinot to ar 56.¹ pantu:
- *(2) Ja ārstniecības iestāde sniedz palīdzību nepilngadīgam pacientam un ir pamats uzskatīt, ka pacients cietis no pienācīgas aprūpes un uzraudzības trūkuma vai cita bērnu tiesību pārkāpuma, ārstniecības iestāde nekavējoties, bet ne vēlāk kā 12 stundu laikā paziņo par to Valsts policijai.*

